

Rahanpesuindikaattorit

Keskusrikospoliisi

Tiedusteluosasto

Rahanpesun selvittelykeskus

Sisällysluettelo

Johdanto.....	1
1 Rahanpesun torjunnan kulmakivet	2
1.1 Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio.....	2
1.2 Liiketoimen epäilyttävyys.....	3
1.3 Asiakasprofiili	5
1.4 Salassapitovelvollisuus.....	5
1.5 Identiteettivarkaudet ja henkilöllisyystodistuksen aitouden selvittäminen	6
1.6 Euroopan komission ja FATF:n riskimaalilistaukset.....	8
1.7 Euroopan komission lista veroasioissa yhteistyöhaluttomista lainkäyttöalueista	9
1.8 Kansainväliset pakotteet ja varojen jäädyttäminen terrorismin torjumiseksi	9
1.9 Huumausainerikollisuus.....	10
2 Yleiset indikaattorit.....	11
2.1 Asiakasprofiiliin liittyvät indikaattorit.....	11
2.2 Asiakkaan tililiikenne	13
2.3 Käteisvarat	13
2.4 Kansainväliset varainsiirrot.....	14
2.5 Tiedot ja asiakirjat.....	15
2.6 Oikeushenkilöt.....	16
2.7 Lainat	16
2.8 Korruptioindikaattorit.....	17
3 Maksupalvelujen tarjoajat.....	18
4 Valuutanvaihto	20
5 Hawalat.....	21
6 Vakuutustoiminta	23
7 Kansainvälistä kauppaa koskevat indikaattorit	24
8 Rahapelitoiminta	25
9 Asianajajat ja muut oikeudellisia palveluja tarjoavat	26
10 Kiinteistövälittäjät ja vuokrahuoneistojen välittäjät	28
11 Kirjanpitäjät, tilintarkastajat ja veroasiantuntijat	30
12 Veroparatiiseja ja yhteistyöhaluttomia maita ja alueita koskevat indikaattorit	32
13 Bulvaaneja koskevat indikaattorit	33
14 Virtuaalivaluutat	34
15 NPO-toimijat	35
Lähteet.....	38

Kuvailulehti

Julkaisun laji: Raportti

Tekijä: Laura Salomaa, Keskusrikospoliisi, Rahanpesun selvittelykeskus

Toimeksiantaja: Jaakko Christensen, Keskusrikospoliisi, Rahanpesun selvittelykeskus

Julkaisun nimi: Rahanpesuindikaattorit

Päivitetty: 27.9.2021

Tiivistelmä

Rahanpesun selvittelykeskus on koonnut listan rahanpesuindikaattoreista, joihin ilmoitusvelvollisten tulisi toiminnassaan kiinnittää huomiota. Listauksen tarkoituksena on tukea ilmoitusvelvollisia rahanpesun ja epäilyttävän liiketoimen tunnistamisessa sekä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen tekemisessä. Indikaattorilistassa käsitellään aluksi yleisellä tasolla erityisesti rahanpesun torjunnan kulmakiviä: tunnistamisvelvollisuutta ja asiakasprofiilia sekä maantieteellisiä riskejä, jonka jälkeen indikaattorilistaukset on jaettu toimialoittain. Monet indikaattorit ovat varsin yleisiä ja ne soveltuvat useille eri toimialoille.

Indikaattorilistaus ei ole tyhjentävä ja toisaalta taas listan mukainenkaan toiminta ei ole aina merkki rahanpesusta tai muusta rikollisesta toiminnasta. Listauksen tavoitteena on luetteloida toimialakohtaisesti ilmoitusvelvollisille rahanpesun selvittelykeskuksen näkökulmasta yleisimpiä indikaattoreita, joihin on otettu vaikutteita sekä kansallisista että kansainvälisistä ilmiöistä ja havainnoista rahanpesun alalta.

Asiasanat: rahanpesuindikaattori, rahanpesuilmoitus, ilmoitusvelvollinen

Sivumäärä: 39

Kieli: Suomi

Julkaisija: Keskusrikospoliisi, Rahanpesun selvittelykeskus

Johdanto

Rahanpesun selvittelykeskus on koonnut listan rahanpesuindikaattoreista, joihin ilmoitusvelvollisten tulisi toiminnassaan kiinnittää erityistä huomiota. Listan ensisijaisena tarkoituksena on auttaa ilmoitusvelvollisia tunnistamaan asiakkaisiin ja heidän liiketoimiinsa liittyviä rahanpesuun mahdollisesti viittaavia epäilyttäviä piirteitä. Indikaattorilista ei ole tyhjentävä, mutta toisaalta listan mukainenkaan toiminta ei ole aina merkki rahanpesusta tai muusta rikollisesta toiminnasta. Ilmoitusvelvollisten suuresta määrästä ja toisistaan poikkeavista toimialoista johtuen indikaattorit on pyritty ryhmittelemään alakohtaisesti, mutta monet niistä ovat luonteeltaan varsin yleisiä ja ne soveltuvat useille eri toimialoille. Uutena ilmoitusvelvollisryhmänä voidaan mainita virtuaalivaluuttapalveluiden tarjoajat. Virtuaalivaluuttoihin liittyy useita eri rahanpesun riskitekijöitä.

Tietoa rahanpesusta ja terrorismin rahoittamisen ehkäisemisestä sekä ajankohtaiset uutiset asiaan liittyen on koottu monen eri toimijan yhteisesti ylläpitämälle sivulle www.rahanpesu.fi.

Lain rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017, ResL) tavoitteena on estää rahanpesua ja terrorismin rahoittamista, edistää tällaisen toiminnan paljastamista ja selvittämistä sekä tehostaa rikoksen tuottaman hyödyn jäljittämistä ja takaisinsaantia.

Rahanpesun selvittelykeskus päivystää puhelimitse kiireellisissä asioissa sekä ohjeistaa ilmoitussovelluksen käytössä. Yhteystiedot ovat seuraavat:

Päivystyspuhelin   0295 48 6822 (tutkinnanjohtaja), arkisin 8–16

Sähköposti   rahanpesuilmoitukset@poliisi.fi

Ilmoitussovellus   <https://ilmoitus.rahanpesu.fi>

Ilmoitussovelluksen käytön tuki, p. 0295 48 6833, arkisin klo 8–16

Rahanpesun torjunnassa avainasemassa ovat ilmoitusvelvolliset. Rahanpesun torjunnan erityisinä kulmakivinä ovat seuraavat seikat:

- Asiakkaan tunnistaminen luotettavasta lähteestä (henkilöllisyyden todentaminen);

- Asiakkaan tunteminen (liiketoiminnan laatu ja laajuus, rahavirta, perusteet);
- Varojen alkuperäselvitys;
- Asiakassuhteen seuranta ja tietojen päivittäminen;
- Ilmoituksen tekeminen epäilyttävästä liiketoimesta.

Jos ilmoitusvelvollinen ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi säädettyjä toimia, ilmoitusvelvollinen ei saa perustaa asiakassuhdetta, suorittaa liiketointia tai ylläpitää liikesuhdetta.

1 Rahanpesun torjunnan kulmakivet

1.1 Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio

Kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarviossa¹ kuvataan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen uhkia, haavoittuvuuksia ja riskejä kaikilla ilmoitusvelvollissektoreilla sekä voittoa tavoittelemattomien organisaatioiden (NPO-sektorin) toiminnassa. Riskiarviossa tarkastellaan myös rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä liittyen valittuihin ilmiöihin.

Kansallisen riskiarvion lisäksi rahanpesulain noudattamista valvovat Finanssi- valvonta², Etelä-Suomen Aluehallintovirasto, Poliisihallitus³ sekä Patentti- ja rekisterihallitus ja Asianajajayhdistys ovat velvollisia laatimaan valvontasektori-kohtaiset riskiarviot.

Vuoden 2021 kansallisen riskiarvion päähavaintoja:

- Useilla eri ilmoitusvelvollissektoreilla luotetaan pankkien monitorointijärjestelmiin liiallisesti, mikä voi johtaa sektorin omien toimijoiden puutteellisiin selvityksiin asiakkaan liiketoimen taustoista tai varojen alkuperästä.

---

¹ Riskiarvioon ja toimintasuunnitelmaan voi tutustua osoitteessa: [Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2021 - Valto \(valtioneuvosto.fi\)](#)

² Finanssivalvonnan riskiarvio; [Finanssivalvonnan valvojakohtaisen rahanpesun riskiarvion yhteen- veto \(finanssivalvonta.fi\)](#)

³ Poliisihallituksen riskiarvion yleinen osio; [Rahanpesulain mukaisen valvojakohtaisen riskiarvion yleinen osio \(poliisi.fi\)](#)

- Ilmoitusvelvollisten välisessä tietojenvaihdossa koetaan olevan puutteita, mikä vaikuttaa mahdollisuuksiin havaita epäilyttäviä liiketoimia.
- Terrorismin rahoittamista koskevan ilmiön tunnistaminen on vaikeaa, mikä vaikuttaa olennaisesti toimijoiden kykyyn havaita epäilyttävää toimintaa.
- Riskillisimpinä sektoreina nähdään hawala-toimijat ja virtuaalivaluutan tarjoajat.
- Riskiskenaarioina nähdään myös bulvaanien hyväksikäyttö yritystoiminnassa eri muodoissa, olemassa olevien yritysten hyväksikäyttö sekä passiivisten yritysten kaappaus rikollisten toimesta.

1.2 Liiketoimen epäilyttävyys

Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta on tehtävä rahanpesun selvittelykeskukselle viipymättä, kun epäilyttävä liiketoimi havaitaan. Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta on tehtävä riippumatta siitä, onko asiakassuhde perustettu tai siitä kieltäydytty, ja siitä, onko liiketoimi suoritettu, keskeytetty tai siitä kieltäydytty.

Epäilyttävyyttä voidaan arvioida suhteessa siihen, mikä on tavanomaista liiketoimintaa toimialalla, miten vastaavat asiakkaat tai asiakasryhmät normaalisti käyttäytyvät tai mikä on luonteenomaista tiettyjen tuotteiden tai palveluiden osalta. Lain esitöiden mukaan epäilyttävinä liiketoimina pidetään kaikkia asiakkaan normaalista toiminnasta poikkeavia tai epätavallisia toimia, esimerkiksi niiden luonteen tai taloudellisen arvon vuoksi. Liiketoimen luonnetta tulee arvioida ennen kaikkea toimialalta saatujen yleisten kokemusten valossa, eli mitä kullakin alalla on pidettävä epäilyttävänä toimintana.⁴ Asiakassuhteessa itsessään voidaan pitää epäilystä herättävänä, jos asiakkaan toiminta poikkeaa siitä, mitä hänen antamiensa ennakkotietojen (asiakasprofiilin) perusteella on syytä olettaa tai asiakkaan toiminnassa tapahtuu muutoksia, joille ei löydy järkevää, esimerkiksi liiketaloudellista, selitystä.

Liiketoimen epäilyttävyyttä arvioidaan vertaamalla liiketoimea asiakasprofiiliin, joka muodostuu useista asiakkaan tuntemistiedoista. Samanlainen liiketoimi voi sopia toisen asiakkaan tavanomaiseen liiketoimintaan, mutta toisen asiak-

---

⁴ HE 228/2016 vp, s. 111.

kaan kohdalla se poikkeaa asiakasprofiilista ja herättää epäilyt. Riittävän selvityksen antaminen on välttämätöntä asiakkaan tuntemiseksi ja selonottovelvollisuuden täyttämiseksi.

Asiakassuhteeseen liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä arvioidessaan ilmoitusvelvollisen tulee huomioida asiakkaisiin, maihin tai maantieteellisiin alueisiin, tuotteisiin, palveluihin ja liiketoimiin liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit (ResL 3 luku 1 § 2 momentti).

Ilmoitusvelvolliselta ei edellytetä sen arviointia, onko liiketoimessa kyse rikoksesta - rahanpesuilmoitus ei ole rikosilmoitus. Rahanpesuilmoitus tulee tehdä mahdollisimman nopeasti, jotta ilmoituksen kohteena olevia varoja ei onnistuta siirtämään viranomaisten ulottumattomiin. Ilmoitusvelvollisen ei tule asettaa omaa ilmoituskynnystään liian korkealle, sillä varojen alkuperän ja liiketoimen todellisen luonteen selvittäminen kuuluu rahanpesun selvittelykeskuksen tehtäviin. Rahanpesun esirikoksena voi olla mikä tahansa rikoshyötyä tuottava rikos. Siten rikoshyötyä on yhtä lailla esimerkiksi petoksella saatu omaisuus kuin laillisessa liiketoiminnassa verorikoksen vuoksi vältetty veron määrä.

Seuraavien yleisten indikaattoreiden voidaan katsoa kohdistuvan kaikkiin toimialoihin:

- asiakas ei anna selonottovelvollisuuden täyttämiseksi pyydettyä selvitystä;
- annettu selvitys on ilmoitusvelvollisen arvion mukaan epäluotettava tai asiakirjojen aitoutta epäillä;
- liiketoimen peruste ja varojen alkuperä ei ilmoitusvelvollisen hankkimien selvitysten perusteella riittävästi selviä;
- oikeushenkilöä, tosiasiallista edunsaajaa tai henkilöä, jonka puolesta asiakas toimii, ei pystytä tunnistamaan tai luotettavasti selvittämään;
- tapahtumaan liittyy huomattavia summia käteisvaroja;
- jatkuvasti muuttuvat vastuuhenkilöt, osoitteet tai yhteystiedot;
- asiakkaalla on liittymäkohta valtioon, jonka rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämis- ja selvittelyjärjestelmä ei täytä kansainvälisiä velvoitteita, eikä liiketoimeen liittyviä seikkoja pystytä luotettavasti selvittämään.⁵

---

⁵ HE 228/2016 vp, s. 111.

1.3 Asiakasprofiili

Asiakasprofiiliin vaikuttavat asiakkaan antamat tiedot sekä ilmoitusvelvollisen omin selvityksin hankitut vertailutiedot. Asiakasprofiili määräytyy tuntemistietojen, taloudellisten tietojen sekä esimerkiksi aikaisemman tili- ja rahaliikenteen perusteella. Asiakasprofiilia tarkasteltaessa tulee huomioida esimerkiksi ilmoitettu tulonlähde suhteessa todellisiin havaittuihin tuloihin. Haasteena voi olla tunnistaa ne tekijät, joista vaaditaan lisäselvitystä tai hankitaan vertailutietoa. Pääsääntönä voidaan kuitenkin sanoa, että asiakassuhteeseen mahdollisesti jäävät epäselvyydet tulee ratkaista lisäselvitysten kautta. Mitä korkeampi riski asiakkaaseen havaitaan liittyvän, sitä monipuolisemmin ja enemmän asiakkaasta on hankittava vertailutietoa eri lähteistä.

Asiakkaalta pyydettävät selvitykset tulisi pyytää lähtökohtaisesti kirjallisesti, suullista selvitystä ei suositella. Ilmoitusvelvollinen voi vaatia varojen alkuperän selvittämiseksi todistuksia esimerkiksi liiketoiminnasta, rekisteriotteita ja muita asiakirjoja, kuten kauppakirjan kopion. Tiedusteluvelvollisuus perustuu lakiin ja ilmoitusvelvollisen tulee sen mukaisesti tiedustella asiakkailtaan tietoja toiminnasta, taloudellisesta asemasta ja asioinnista, sekä selvittää varojen alkuperä.

Asiakasprofiilin muodostumiseen vaikuttavat myös erilaiset vertailutiedot asiakkaan antaman selvityksen lisäksi. Vertailutietoja ovat esimerkiksi julkisista viranomaisrekistereistä saatavat tiedot, kaupparekisteriotteet sekä mahdolliset tiedot liiketoimintakielloista ja luottohäiriömerkinnöistä. Lisäksi vertailutietoja asiakkaasta, asiakkaan toiminnasta tai tarjoamista palveluista ja tuotteista tai liiketoimen kohteena olevasta omaisuudesta ja osapuolista voidaan hakea avoimista lähteistä.

1.4 Salassapitovelvollisuus

Ilmoitusvelvollinen ei saa paljastaa ilmoituksen tekoa sille, johon epäily kohdistuu, eikä muulle henkilölle. Salassapitovelvollisuus koskee myös ilmoitusvelvollisen palveluksessa olevaa sekä sitä, joka on saanut salassa pidettäviä tietoja. Nämä salassa pidettävät tiedot voivat liittyä ilmoitusvelvollisuuteen tai siihen tahoon, johon rahanpesuepäily kohdistuu.

Rahanpesulain 4:4.3:n mukaan ilmoitusvelvollinen voi kuitenkin luovuttaa tiedon rahanpesuilmoituksen tekemisestä toiselle ilmoitusvelvolliselle⁶, joka on osallisena sellaisessa yksittäisessä liiketoimessa, joka liittyy samaan asiakkaaseen ja samaan liiketoimeen.

1.5 Identiteettivarkaudet ja henkilöllisyystodistuksen aitouden selvittäminen

Tyypillisimmät identiteettivarkaudet tapahtuvat varastetun tai väärennetyn henkilöllisyystodistuksen avulla. Näissä tapauksissa tekijä avaa varastetulla tai löydetyllä tai väärennetyllä henkilöllisyystodistuksella pankissa uuden tilin ja verkkopankkitunnukset. Tunnuksien avulla tekijä voi hakea esimerkiksi pikavippejä avaamalleen tilille ja osoittaa niitä koskevat laskut uhrille. Kansainvälisen rahanpesurikollisuus näkyy Suomessa ilmiönä, jossa väärennetyllä henkilöllisyystodistuksella ja muilla väärillä tiedoilla hankitaan suomalainen henkilötunnus, jonka avulla voidaan avata pankkitilejä ja suorittaa muita oikeustoimia. Identiteettivarkauksien helppouden vuoksi erityisesti pankkitoimihenkilöiden tulisi kiinnittää erityistä huomiota henkilöllisyystodistuksiin ja myös tosiasiallisesti tunnistaa asiakas.

Tässä muutamia huomioitavia seikkoja asiakkaan henkilöllisyyttä osoittavien asiakirjojen tarkastelussa;

1. Onko asiakirja ehjä, onko se revennyt tai taitettu tai onko sen pinta vahingoittunut - mikäli asiakirja on huonokuntoinen, on suurempi riski, että sen tietoja on muutettu (esimerkiksi vaihdettu kuva tai muutettu muita tietoja)
2. Tarkastele asiakkaan kasvoja ja vertaa henkilöllisyystodistuksen kuvaan seuraavalla tavalla:
  - Keskity olennaiseen, pyri aina katsomaan kasvoja siten, että rajaat mielessäsi hiukset pois;
  - Käy läpi kasvot ylhäältä alas (silmät, nenä, suun muodostama kokonaisuus ja leuka) ja etsi eroja sekä yhtäläisyyksiä kasvonpiirteistä;

---

⁶ Sellaisia ilmoitusvelvollisia, joille tämä ilmoitus voidaan tehdä, ovat lähes kaikki Finanssivalvonnan toimilupavalvottavat ja luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvat rahoituslaitokset. (Kts. Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017), 1 luku 2.1 §:n 1 ja 2 kohta.)

- Kiinnitä huomiosi yksilöiviin erityistuntomerkkeihin, kuten luomiin tai mahdollisiin arpiin. Huomioi kuitenkin se, että nämä yksilöivät piirteet voivat muuttua ajan kuluessa;
  - Kuvakulma voi myös vaikuttaa olennaisesti tarkasteluun;
  - Mikäli tunnistamista hankaloittaa esimerkiksi uskonnollinen huivi, voidaan asiakasta pyytää asettelemaan se siten, että hänen kasvonsa erottuvat kunnolla. Voit myös pyytää asiakasta ottamaan hiukset tai lasit pois kasvojen tieltä, jos ne estävät kasvojen muotojen kunnollisen tunnistamisen.
3. Tarkastele asiakirjan teknisiä ominaisuuksia ja turvatekijöitä. On syytä huomioida, että asiakirjan aitoutta on valokopion perusteella täysin mahdollonta arvioida.

Lisäksi asiakirjan todentamisessa tulee huomioida kolme tärkeää ohjetta:

1. Ajankäyttö; todennukseen tulee käyttää aikaa edes muutama minuutti, jotta voidaan varmistua henkilöllisyystodistuksen aitoudesta
2. Apuvälineet; vertailussa voi käyttää apuvälineenä vähintään luuppia, minkä lisäksi suositellaan myös uv-valoa hologrammien todentamista varten
3. Vertailukohdat; tarkasteltavaa asiakirjaa tulee verrata alkuperäiseen (ks. verkkohakemistot) erityisesti henkilöllisyystodistuksen turvatekijöiden osalta.

Henkilöllisyystodistuksien vertailussa apuna suositellaan käytettäväksi aitojen henkilö- ja matkustusasiakirjojen julkista verkkohakemisto Pradao, jota ylläpitää Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön oikeus- ja sisäasioiden pääosasto.⁷ Toisena mahdollisena tunnistus-/vertailusivustona suositellaan EdisonTD -sivustoa.⁸

---

⁷ Council of the European Union - PRADO - Etusivu (europa.eu)

⁸ EdisonTD -sivusto

1.6 Euroopan komission ja FATF:n riskimaalilistaukset

Euroopan komissio ja FATF ovat listanneet valtiot, joiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnassa katsotaan olevan merkittäviä puutteita. Rahanpesun selvittelykeskuksen tietojen perusteella terrorismin rahoittamisen kannalta riskisiä maita ovat myös Turkki ja Somalia.⁹

Korkean riskin alueita erityisesti terrorismin rahoittamisen näkökulmasta ei ole listattu erikseen, mutta niiksi voidaan lukea alueet, joilla terroristit operoivat sekä alueet, joilla terroristit oleskelevat ja valtiot, joista terroristista toimintaa mahdollisesti rahoitetaan.

FATF on listannut korkean riskin maat niin sanotulle mustalle listalle¹⁰ (High-Risk Jurisdictions subject to a Call for Action). Mustalla listalla ovat maat, joita pidetään yhteistyöhaluttomina maailmanlaajuisissa pyrkimyksissä torjua rahanpesua ja terrorismin rahoitusta.

FATF harmaalla listalla¹¹ (Jurisdictions Under Increased Monitoring) ovat listattuna maat, joissa on korkea riski rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen, mutta nämä maat ovat virallisesti sitoutuneet työskentelemään yhteistyössä FATF kanssa toimintasuunnitelmien laatimiseksi, joilla puututaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen puutteisiin.

Euroopan komissio ylläpitää listaa Euroopan talousalueen ulkopuolisista korkean riskin maista¹². Jos ilmoitusvelvollinen tekee liiketoimia tai suorittaa maksuja, jotka liittyvät Euroopan talousalueen ulkopuolisiin, komission yksilöimiin korkean rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin valtioihin, ilmoitusvelvollisen on noudatettava rahanpesulaissa yksilöityjä tehostettuja asiakkaan tuntemismenettelyjä.

Ilmoitusvelvollisen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja soveltaa tehostettua tuntemisvelvollisuutta asiakkaisiin ja liiketoimiin, joilla on liittyviä Euroopan komission ja FATF listoissa esiintyviin valtioihin. Tehostetusta asiakkaan tuntemisvelvollisuudesta maantieteellisen riskin osalta säädetään rahanpesulain 3 luvun 10 ja 13a §:ssä. Tehostettu asiakkaan tuntemisvelvollisuus edellyttää normaalia laajempaa selvitystä ja dokumentaatiota asiakkaan toiminnasta ja palveluiden käytöstä.

---

⁹ Rahanpesun selvittelykeskus, [Selvitys terrorismin rahoittamisen ominaispiirteistä \(poliisi.fi\)](#).

¹⁰ [Documents - Financial Action Task Force \(FATF\) \(fatf-gafi.org\)](#)

¹¹ [Documents - Financial Action Task Force \(FATF\) \(fatf-gafi.org\)](#)

¹² [EU policy on high-risk third countries | European Commission \(europa.eu\)](#)

1.7 Euroopan komission lista veroasioissa yhteistyöhaluttomista lainkäyttöalueista

Epäilyttäviin asiakkaisiin ja liiketoimiin liittyy usein veroparatiisiyrityksiä ja -rahoituslaitoksia, joten ilmoitusvelvollisten tulee kiinnittää näihin erityistä huomiota. Euroopan komissio on julkaissut niin kutsutun mustan listan¹³ maista, jotka eivät noudata verotuksen läpinäkyvyyden ja tasapuolisuuden periaatteita. EU:lla on myös niin sanottu harmaa lista maista, jotka ovat sitoutuneet muuttamaan haitallisia verojärjestelmiään. Veroparatiisi-indikaattoreista lisää kohdassa 12.

1.8 Kansainväliset pakotteet ja varojen jäädyttäminen terrorismin torjumiseksi

Kansainvälisillä pakotteilla tarkoitetaan nimettyihin tahoihin kohdistuvia taloudellisen tai muun yhteistyön rajoituksia, joiden tavoitteena on vaikuttaa kyseisen tahon harjoittamaan politiikkaan tai toimintaan, jonka on katsottu olevan uhka kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle. Pakotteet voivat olla terrorismin torjumiseksi annettuja finanssipakotteita tai muita varojen jäädyttämistä tarkoittavia finanssipakotteita. Pakotteiden kohteeksi valitaan usein henkilöitä ja yhteisöjä, joiden katsotaan olevan vastuussa tai tukevan pakotteilla vastustettavaa toimintaa tai politiikkaa. Pakotteita voidaan kohdentaa myös tällaisten ryhmien rahoituksen lähteisiin. Pakoteluettelosta ilmenevien henkilöiden ja yhteisöjen omaisuus on jäädytettävä, ja heidän kanssaan on kieltäydyttävä kaikesta liiketoiminnasta. YK:n turvallisuusneuvoston asettamiin pakotteisiin sisältyy lisäksi matkustuskielto.

Yleisesti eri pakotejärjestelmiin voi tutustua ulkoministeriön sivustolla.¹⁴ Ulkoministeriön sivuilla on listattu EU:n jäsenmaita velvoittavat pakotteet maakohdaisesti.¹⁵ Terrorismin vastaisten pakotteiden lista löytyy myös erikseen.¹⁶

Suomessa on käytössä varojen hallinnollinen jäädyttämisjärjestelmä. Varojen jäädyttämisen tarkoituksena on estää henkilöä, ryhmää tai yhteisöä eli jäädytyspäätöksen kohdetta käyttämästä varojaan terroristisiin tekoihin tai rikoksen yritykseen tai valmisteluun. Keskusrikospoliisi tekee päätöksen varojen jäädyttämisestä. Suomessa kansallisesti ylläpidetty julkinen luettelo terrorismivarojen hallinnollisesta jäädyttämisestä on tilattavissa Keskusrikospoliisin kirjaa-

---

¹³ Verotus: EU:n luettelo yhteistyöhaluttomista lainkäyttöalueista - Consilium (europa.eu)

¹⁴ Pakotteet - Ulkoministeriö (um.fi)

¹⁵ Pakotteet maittain - Ulkoministeriö (um.fi)

¹⁶ Terrorismin vastaiset pakotteet - Ulkoministeriö (um.fi)

mosta (kirjaamo@keskurikospoliisi.fi) tai paikallispoliisin kirjaamosta. Erillisestä pyynnöstä listaus voidaan myös toimittaa ilmoitusvelvollisille siten, että se sisältää kohdehenkilöiden henkilötunnukset. Hallinnollisesta jäädyttämisestä säädetään laissa varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi (325/2013).

Mikäli yritys havaitsee asiakasrekistereistään tai maksuliikenteestä tahon, jonka tiedot vastaavat pakotteiden kohteen yksilöintitietoja TAI jos kohde on kansallisella hallinnollisella jäädytyslistalla, tulee sen välittömästi jäädyttää varat ja keskeyttää mahdolliset keskeneräiset liiketoimet. Tämän lisäksi asiasta tulee ilmoittaa Helsingin ulosottovirastolle osoitteeseen ulosotto.uo@oikeus.fi.

Jäädytys- ja pakotelistalla olevan henkilön varojen liikkeet eivät aina välttämättä liity terrorismin rahoittamiseen tai muuhun epäilyttävään liiketoimintaan. Ulosotolle tehtävän ilmoituksen lisäksi liiketoimen epäilyttävyyttä on aina arvioitava erikseen. Pakoteosumatilanteissa on usein perusteltu syy tehdä myös ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta rahanpesun selvittelykeskukselle.

1.9 Huumausainerikollisuus

Maailmanlaajuisesti suurin osa pestävästä rahasta on peräisin huumausainerikollisuudesta. EU:n huumeseurantakeskus julkaisee vuosittain European Drug Report -julkaisukokonaisuuden.¹⁷ Raportin mukaan Eurooppa on maailmanlaajuisesti tärkeä huumeiden markkina-alue. Huumeita tulee sekä eurooppalaisesta tuotannosta että muualta maailmasta. Suuri osa Eurooppaan tulevista laittomista huumeista on peräisin Etelä-Amerikasta, Länsi-Aasiasta ja Pohjois-Afrikasta, kun taas suuri osa uusista psykoaktiivisista aineista, huumausaineen lähtöaineista ja niihin liittyvistä kemikaaleista on peräisin Kiinasta. Lisäksi joitakin huumeita kuljetetaan Euroopan kautta muille mantereille. Euroopassa myös tuotetaan kannabista ja synteettisiä huumeita.

---

¹⁷ European Drug Report 2021 | www.emcdda.europa.eu

2 Yleiset indikaattorit

Keskeinen kaikkia ilmoitusvelvollisia koskeva riski on liiallinen luottolaitosten asiakkaan tuntemistoimiin luottaminen. Toimilla tarkoitetaan luottolaitosten tekemää asiakkaan tunnistamista, tuntemista ja asiakassuhteen jatkuvaa seuranta ja toimia varojen alukeperän selvittämiseksi. Asiakkaan tunnistaminen ja tililtä tulevien varojen alkuperäselvitykset saattavat jäädä muilla ilmoitusvelvollisilla pintapuolisiksi, kun oletetaan, että luottolaitos on jo riittävällä tavalla selvittänyt asiakkaan henkilöllisyyden ja varojen lähteen. Jokainen ilmoitusvelvollinen on osaltaan täysimääräisesti velvollinen huolehtimaan rahanpesulain mukaisista velvoitteista itsenäisesti omassa toiminnassaan.

Käteinen on säilynyt rahanpesussa ja terrorismin rahoittamisessa yleisesti käytettynä välineenä, sillä se mahdollistaa rikosentekijän henkilöllisyyden ja rahan alkuperän salaamisen. Paitsi, että laitonta alkuperää olevia käteisvaroja saatetaan tallettaa yksittäisten henkilöiden henkilökohtaisille tileille, niitä saatetaan myös pyrkiä pesemään laillisen tai lailliselta näyttävän liiketoiminnan yhteydessä. Erityisesti liiketoimintaan, johon tyypillisesti liittyy runsas käteisrahan käyttö, on arvioitu liittyvän merkittävä rahanpesuriski. Tällaisia toimialoja ovat esimerkiksi ravintola-ala, kaupanala ja jälleenmyynti, huutokaupat, rakennusala, autokauppa ja autohuoltamot, panttilainaamot sekä rahapelipalvelut. Rikosentekijä voi pyrkiä esittämään rikollista alkuperää olevien käteisvarojen olevan elinkeinotoiminnasta saatua tuloa.

Kansallisiin ja kansainvälisiin varainsiirtoihin ja maksunvälityspalveluihin liittyy merkittävä rahanpesuriski niiden helppouden, varmuuden ja nopeuden vuoksi, eikä niiden käyttö vaadi etukäteissuunnittelua tai asiantuntemusta. Joissain tapauksissa epäilyttävyyden kynnyks voi täytyä ilman, että rahaa liikutellaan laisinkaan. Asiakas saattaa esimerkiksi pyrkiä avaamaan tilin väärällä henkilöllisyystodistuksella tai hän saattaa muutoin esittää vääriä tai väärennettyjä asiakirjoja.

2.1 Asiakasprofiiliin liittyvät indikaattorit

- Tilitoiminta on ristiriidassa asiakkaan asiakastietojen tai asiakasprofiilin kanssa, esimerkiksi liiketoimi on poikkeava asiakkaan toimialalla;
- Useilla henkilöillä on käyttöoikeus tiliin, mutta henkilöillä ei näytä olevan perhe- tai liikesuhdetta toisiinsa;

- Asiakkaana olevaa oikeushenkilöä tai sen tosiasiallista edunsaajaa ei pystytä tunnistamaan tai luotettavasti selvittämään;
- Tilinomistaja ei harjoita liiketaloudellista toimintaa, mutta tiliä käytetään erilaisiin taloudellisiin liiketapahtumiin;
- Sama henkilö on avannut useita tilejä, joille tehdään lukuisia pieniä talletuksia;
- Asiakas omistaa useita eri pankkitilejä tai ulkomaalaisia tilejä ilman liiketaloudellista, juridista, verotuksellista tai kirjanpidollista perustetta;
- Asiakkaan ilmoittama ammattinimike tai palkkatulo ei ole oikeassa suhteessa liiketapahtuman tasoon tai tyyppiin, esimerkiksi opiskelija tai työtön henkilö vastaanottaa tai suorittaa suuria määriä pankkisiirtoja tai henkilö tekee päivittäin suuria käteisnostoja;
- Asiakkaan antamat ennakkotiedot ja tavoitteet tuotteiden tai palveluiden käytölle eivät vastaa hänen asiakaskäyttötymistään, esimerkiksi sijoitustoiminnassa;
- Asiakas, perheenjäsenet tai edustajat käyttävät ulkomaisia tilejä ilman hyvää syytä;
- Henkilö on osallisena sellaisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden liiketapahtumissa, jotka ovat kansainvälisillä tai kansallisilla pakote- ja varojen jäädyttämislistoilla;
- Henkilö omistaa ulkomailla sijaitsevaa varallisuutta, jota ei ilmeisesti ole ilmoitettu veroilmoituksessa;
- Varainsiirrot suoritetaan pieninä summina ilmeisenä pyrkimyksenä välttää tunnistamis- tai ilmoitusvelvollisuus;
- Asiakkaalla tai hänen liiketoiminnallaan on liittymäkohtia eri maantieteellisiä riskejä omaaviin valtioihin ja alueisiin, esimerkiksi asiakas harjoittaa liiketoimintaa konfliktialueella olevien yritysten tai henkilöiden kanssa;
- Asiakas vaikuttaa välttelevän liiketoimissaan pakotetoina toimimalla pakotteiden piirissä olevien maiden naapurimaiden tai lähialueiden kautta;
- Asiakas, hänen läheisensä tai hänen yhtiökumppaninsa on poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö;
- Asiakas on erityisen kiinnostunut toimijan rahanpesun torjuntatoimista ja prosesseista;

- Asiakas vetoaa kiireeseen ja haluaa liiketapahtumat hoidettavaksi erityisen/poikkeavan nopealla aikataululla.

2.2 Asiakkaan tililiikenne

- Muutoin käyttämätön, yleensä mitättömän summan sisältävä tili, saa äkillisesti yhden tai useita talletuksia, jota seuraa päivittäiset käteisnostot tai kotimaiset tai ulkomaiset varainsiirrot, jotka jatkuvat, kunnes saapunut rahasumma on siirretty pois;
- Varainsiirrot tehdään henkilölle ilman, että tietoa maksajasta tai henkilöstä, jonka puolesta toimi on toteutettu, annetaan siirron yhteydessä, vaikka tiedon sisällyttäminen olisi odotettua;
- Tilille palautuu tililtä suoritettua summaa vastaava rahasumma, eli siirrot vaikuttavat "U-käännös" -varainsiirrolta;
- Useat eri varainsiirrot näyttävät liittyvän toisiinsa saman suorituspaikan vuoksi, yhteisen saajan perusteella tai niiden maantieteelliset suorituspaikat näyttävät jollain tapaa liittyvän toisiinsa;
- Useat eri varainsiirrot näyttävät liittyvän toisiinsa sisältämällä korkean riskin huumemaan;
- Useat matalat kansalliset ja kansainväliset varainsiirrot vaikuttavat liittyvän toisiinsa, sillä ne voivat esimerkiksi viitata siihen, että suuri summa on rikkottu pienemmiksi summiksi;
- Useat liiketapahtumat vaikuttavat liittyvän toisiinsa siksi, että ne on suoritettu samana päivänä samassa rahoituslaitoksessa, mutta niissä on ilmeisesti yritetty käyttää eri pankkivirkailijoita;
- Useat liiketapahtumat vaikuttavat liittyvän toisiinsa niissä samana päivänä esiintyvän saman vastaanottajan vuoksi;
- Liiketapahtumalla ei ole selkeää ja asianmukaista taloudellista tai liiketoiminnallista tarkoitusta tai sitä ei ole taloudellisesti perusteltu, ottaen huomioon tilinomistajan liiketoiminnan ja ammatin.

2.3 Käteisvarat

- Tiliä käytetään pelkästään käteistalletusten tekemiseen;
- Useat samana päivänä tehdyt suuret automaattitalletukset vaikuttavat liittyvän toisiinsa;

- Talletukset järjestetään saman rahoituslaitoksen useiden haarakonttoreiden tai samanaikaisesti samassa konttorissa asioivan henkilöryhmän kautta;
- Käteistalletuksissa käytetään epäilyttävältä näyttäviä seteleitä (esimerkiksi hyvin vanhoja tai jauheessa olevia seteleitä);
- Henkilön tai oikeushenkilön tilille tehdään suuria käteistalletuksia, vaikka vastaavat liiketoimet tavallisesti suoritettaisiin muilla maksuvälineillä;
- Käteistalletuksia tehdään sellaiselle tilille, jonka normaaliin käyttöön tällaiset liiketapahtumat eivät näytä kuuluvan;
- Käteisvaroja talletetaan tai nostetaan summilla, jotka jäävät johdonmukaisesti juuri alle tunnistamis- tai ilmoitusrajan;
- Tilille tulee sinne kuulumaton iso suoritus ja se nostetaan välittömästi pois käteisenä;
- Käteisnostoja suoritetaan samana päivänä useissa eri konttoreissa ja/tai pankkiautomaateilla;
- Juuri yrityksen hallitukseen tullut henkilö tekee suuria tai tavanomaisesta poikkeavia käteisnostoja;
- Eläkesäästötililtä tehdään merkittäviä käteisnostoja;
- Käteistapahtumiin liittyvillä henkilöillä on yhteinen osoite, joka on myös yrityksen osoite ja/tai se ei näytä vastaavan ilmoitettua ammattia (esim. opiskelija, työtön, itsenäinen ammatinharjoittaja jne.);
- Tilitapahtumia, joihin sisältyy merkittäviä summia käteisvaroja, on suuri määrä.

2.4 Kansainväliset varainsiirrot

- Suuria käteistalletuksia tehdään kansainvälisiä varainsiirtoja varten;
- Asiakas vastaanottaa useita suuria kotimaan siirtoja henkilökohtaiselle tililleen yritystililtä, ja näitä liiketapahtumia seuraavat pian saapuneiden varojen määriä vastaavat kansainväliset varainsiirrot, erityisesti, jos asiakkaan liittymäkohtia näihin valtioihin ei pystytä tunnistamaan;
- Pankkitilille, jonka saldo on yleensä hyvin pieni ja jolla ei suoriteta muita liiketapahtumia, saapuu suuria varainsiirtoja, ja välittömästi tämän jälkeen tililtä tehdään käteisnostoja tai kotimaisia / kansainvälisiä varainsiirtoja;

- Asiakas siirtää varoja eläke-/säästötililtä vasta avatulle tililleen ja pian tämän jälkeen suorittaa kansainvälisiä varainsiirtoja;
- Varainsiirron osapuolia kiinnostaa enemmän varainsiirron nopeus kuin varainsiirron kustannukset ilman liiketaloudellista perustetta;
- Henkilön tililtä tehdään kansainvälisiä varainsiirtoja useille samoissa nimissä oleville ulkomaisille, usein veroparatiiseissa sijaitseville, tileille;
- Kansainvälisiä varainsiirtoja tehdään korkean riskin maihin.

2.5 Tiedot ja asiakirjat

- Asiakkaan tuntemiseksi vaadittavat asiakirjat ja selvitykset ovat puutteellisia;
- Asiakas on haluton toimittamaan pyydettyä aineistoa;
- Asiakkaan tuntemista varten toimitetut asiakirjat ovat huonokuntoisia, esimerkiksi passi tai muu henkilöllisyyttä osoittava asiakirja on kulunut tai rikkiäinen - vioittunut asiakirja voi viitata sen tietojen manipulointiin;
- Asiakkaan varainsiirrot loppuvat verrattain lyhyessä ajassa pankin pyydettyä rahavirtaa selvittäviä asiakirjoja;
- Asiakas pyrkii käyttämään väärennettyjä asiakirjoja;
- Asiakkaan tunnistamis- tai varmentamisprosessissa ilmenee selittämättömiä epä johdonmukaisuuksia koskien esimerkiksi aiempaa tai nykyistä asuinmaata, passin myöntänyttä maata, passin mukaan vierailtuja maita tai nimen, osoitteen ja työpaikan vahvistamiseksi hankittuja asiakirjoja;
- Asiakas kieltäytyy antamasta rahoituslaitoksen pyytämiä tietoja tiliä avattaessa, yrittää rajoittaa annetun tiedon määrän vähäiseksi tai antaa tietoja, jotka ovat harhaanjohtavia tai vaikeasti vahvistettavissa;
- Sama kotiosoite on annettu useiden eri henkilöiden varainsiirtoja tai tilin avaamista varten;
- Asiakas muuttaa usein osoitettaan, perustaa uusia yhtiöitä tai muutoin tekee tiedoissaan toistuvasti muutoksia, joiden todenmukaisuus ja tarkoitus ovat vaikeasti vahvistettavissa.

2.6 Oikeushenkilöt

- Yrityksen kaikki varat siirretään toiselle tilille asteittain, eli menettely viittaa kauttakukutiliin;
- Yritystilin läpi virtaa lukuisia saapuvia ja lähteviä tilisiirtoja, joille ei vaikuttaisi olevan loogista liiketaloudellista tai taloudellista perustetta;
- Yritystilille tulee suhteessa tiedossa olevaan liiketoimintaan suuria veronpalautuksia, jotka nostetaan käteisellä;
- Paikallinen yritys on avannut tilin, jolla talletukset ja nostot, jotka eivät liity liiketoimintaan, suoritetaan ulkomaan valuutoissa;
- Yrityksen tilinpäätös osoittaa liikevaihdon huomattavan kasvun lyhyessä ajassa, sisältäen usein pankkitileillä tapahtuneiden liiketapahtumien luku- ja arvomäärän kasvun;
- Yrityksen liiketoimintatavoitteiden ja rahavirtaa tuottavien toimien välillä ei ole yhteyttä;
- Yrityksen ilmoittaman liikevaihdon ja suoritettujen liiketapahtumien tasolla vallitsee epäsuhta, ja/tai pankille esitetyt tositteet ovat olennaisesti puutteellisia;
- Sellainen oikeushenkilö on avannut tilin, jolla on sama osoite kuin toisilla oikeushenkilöillä tai järjestöillä ja joihin samalla/samoilla henkilöillä on nimenkirjoitusoikeudet, mutta järjestelylle ei ilmeisesti ole taloudellista tai oikeudellista perustetta;
- Hiljattain perustetun oikeushenkilön nimissä avatulle tilille tehdään talletuksia, joiden taso on odotettua korkeampi;
- Yritystä ei löydy internetistä ja/tai se käyttää sähköpostiosoitetta, joka liitetty tunnettuun sähköpostitoiminnon tarjoajaan (gmail, hotmail, yahoo), minkä lisäksi asiakas on salaperäinen tai välttelee suoraa kontaktia;
- Yrityksellä on sopimuskumppaneita tai liiketoimintaa maantieteellisillä riskialueilla.

2.7 Lainat

- Lainaa maksetaan takaisin ennenaikaisesti tuloihin nähden suhteellisen suurilla varoilla;
- Asiakas hankkii lainaa tuntemattomasta lähteestä;

- Lukuisat lainahakemukset vaikuttavat liittyvän toisiinsa;
- Samaa tai samankaltaisia menetelmiä on käytetty useiden pankkilainojen saamista varten;
- Lainan takaisinmaksua varten laadittu takaisinmaksusuunnitelma on epärealistinen;
- Asiakas ilmoittaa varojen alkuperäksi lainan vaikeasti todennettavasta lähteestä;
- Laina on saatu käteisenä;
- Lainan käyttötarkoitus vaikuttaa epämääräiseltä;
- Sopimusosapuolten välillä ei ole tehty tarvittavia asiakirjoja tai niitä ei esitetä;
- Osapuolten välillä sovittu korkotaso poikkeaa selvästi markkinatasosta;
- Korkoja tai takaisinmaksua ei suoriteta tai maksuaikataulua ei noudateta;
- Lainan vakuutena olevan omaisuuden alkuperästä ei ole selvitystä ja vakuus maksetaan esimerkiksi käteisellä;
- Asiakassuhteeseen liittymättömät henkilöt lyhentävät lainaa;
- Asiakkaan hakema rahoitus ei vastaa hänen taloudellista tilannettaan.

2.8 Korruptioindikaattorit

Korruptio on vaikutusvallan väärinkäyttöä edun tavoittelemiseksi. Korruptio on ilmiönä laaja-alainen. Väärinkäyttö voi olla lainvastaista tai muuten epäeettistä toimintaa. Siihen voivat syyllistyä niin yksityishenkilöt, virkamiehet, poliitikot kuin elinkeinoelämän palveluksessa toimivat. Korruption on kansainvälinen ilmiö ja sitä ilmenee kaikkialla maailmassa, myös Suomessa.¹⁸ Rahanpesulain velvoitteet ja huomio kohdentuvat erityisesti poliittisesti vaikutusvaltaisiin henkilöihin ja merkittäviin julkisiin tehtäviin, jotka on erikseen yksilöity asetuksella¹⁹. On syytä huomioida, että myös tätä alemman asteisissa tehtävissä esimerkiksi kunnallisessa toimessa tai viranomaisessa perustehtävässä henkilö voi joutua epäasiallisen vaikuttamisen kohteeksi päätöksenteossa ja syyli-

---

¹⁸ Korruptiosta ja sen torjunnasta kattavasti: [Korruptio - korruptiontorjunta.fi](https://www.korruptio.fi/)

¹⁹ [Valtioneuvoston asetus rahanpesun ja terrorismin... 610/2019 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX®](#)

listyä korruptioon. Kansainvälinen rahanpesun selvittelykeskusten välinen yhteistyöelin on julkaissut kattavan listan korruptioindikaattoreista rahanpesun näkökulmasta.²⁰

- Äskettäin perustetut yritykset saavat huomattavan arvokkaita valtiollisia sopimuksia;
- Sama yritys voittaa jatkuvasti suurimman osan tarjouskilpailuista, jotka koskevat julkisia hankintoja;
- Alihankkijoilla on yhteinen johtaja tai yhteisiä johtajia ja/tai ne liittyvät urakoitsijaan;
- Urakoitsija, aliurakoitsija tai heidän vastapuolensa ovat linkittyneet toisiinsa esimerkiksi osoitteen, puhelinnumeron tai ip-osoitteen kautta;
- Uudet yritykset, joilla on vähän kokemusta saavat laajoja ja monimutkaisia hankkeita, jotka eivät ole linjassa yrityksen koon tai kokemuksen kanssa, tai hankinta tai sopimus ei liity yrityksen liiketoiminta-alaan;
- Henkilö käyttää pöytälaatikkoyrityksiä sekä yrityksiä, jotka on rekisteröity maihin, joissa yrityksen rekisteröinti on yksinkertaistettu;
- Yksityiseltä yritykseltä tehdään tilisiirtoja poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön läheisen pankkitilille ja tilisiirtojen jälkeen tehdään välittömästi tilisiirto kolmannen hallussa olevalle pankkitilille;
- Korkeatasoinen ja/tai päättävässä asemassa oleva valtion virkamies vastaanottaa kansainvälisiä varoja yrityksiensä tai/ja yksityishenkilöiden tileiltä ja varat vaikuttavat olevan epäsuhteessa hänen ammattitoimintaansa nähden.

3 Maksupalvelujen tarjoajat

Maksupalveluiden tarjoamiseen sisältyy useita palveluita ja tuotteita, jotka liittyvät maksujen toteuttamiseen sekä varojen siirtämiseen ja vaihtamiseen. Kansallisen riskiarvion mukaan maksupalvelun tarjoajiin kohdistuva kokonaisriskitaso on 3 eli merkittävä. Riskinä nähdään toimialalle tulevat uudet maksupalvelujen toimijat ja uudet tekniikat, joiden toiminnallisuuksien ymmärtäminen

---

²⁰ [New Publication: Set of Indicators for Corruption Related Cases from the FIUs' Perspective - The Egmont Group](#)

ja valvonta voivat olla haastavaa. Maksuja monitoroidaan jälkikäteisesti ja maksut siirtyvät rajojen yli kansainväliselläkin tasolla nopeasti, jolloin niiden pysäyttäminen on vaikeaa. Rahamuotojen muuttaminen on helppoa maksupalveluissa, mikä nostaa rahanpesun riskiä.

Suomen ja Ruotsin Rahanpesun selvittelykeskukset toteuttivat yhdessä muiden asianomaisten viranomaisten kanssa EU:n rahoittaman Black Wallet -hankkeen, jonka tarkoituksena oli tunnistaa terrorismin rahoittamisen ja rahanpesun riskejä FinTech-sektorilla. Hankkeen puitteissa kehitettiin ja tuotettiin riski-indikaattorilistaus sekä muita eri julkaisuja ja opaskirjoja sekä yksityiselle että julkiselle sektorille. Hankkeen julkaisuihin voi tutustua poliisin internetsivuilla.²¹

- Asiakas ostaa ja/tai käyttää useita sähköisen rahan tuotteita;
- Tuote, joka on suunniteltu yhden käyttäjän käyttöön, vaikuttaa olevan useilla henkilöillä käytössä;
- Asiakkaan tunnistetiedoissa tapahtuu usein muutoksia;
- Asiakas vaikuttaa toimivan toisen puolesta;
- Asiakas käyttää palvelua epätavallisesti;
- Asiakas vaikuttaa tietävän vain vähän maksunsaajasta;
- Maksujen määrät vaikuttavat olevat ristiriidassa asiakkaan ilmoittaman taloudellisen tilanteen kanssa;
- Rekisteröinti palveluun suoritetaan anonyymista tai kertakäyttöisestä sähköpostipalvelusta;
- Asiakkaan yhteystiedot voidaan linkittää useampaan profiiliin;
- Asiakkaalla on epätyypillinen IP-osoite;
- Asiakkaalla on usein maksutapahtumia lähellä ilmoituskynnysarvoa;
- Varoja siirretään nopeasti virtuaalivaluutta-alustoille tai -alustoilta.

---

²¹ [Katsauksia ja raportteja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnasta - Poliisi](#)

4 Valuutanvaihto

Kansallisen riskiarvion mukaan valuutanvaihtajiin kohdistuva kokonaisriskitaso on 2 eli kohtalaisesti merkittävä. Toteutuneiden rahanpesutapausten määrää on vaikea arvioida, mutta on tiedossa, että valuutanvaihtoyrityksiä käytetään hyväksi rahanpesussa. Valuutanvaihto on otollinen tapa rahanpesuun sen helppouden vuoksi. Toimipisteitä on paljon ja palvelut ovat siten helposti saatavissa.

Katso myös Aluehallintoviraston ohjeet rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja epäilyttävästä liiketoimesta ilmoittamiseen.²²

- Asiakas vaihtaa huomattavia määriä isoja seteleitä pieniksi ulkomaan rahoiksi;
- Asiakas vaihtaa huomattavia määriä pieniä rahoja suuriksi seteleiksi;
- Asiakkaan antama varojen alkuperäselvitys on epäuskottava;
- Asiakas vaihtaa rahaa useiksi eri valuutoiksi;
- Asiakas vaihtaa toistuvasti valuuttaa käyttämättä pankkitiliä;
- Asiakas vaihtaa useassa eri toimipisteessä valuuttaa lyhyellä aikavälillä;
- Asiakas käyttää rahanvaihdossa kuriireja, jotka usein toimivat tunnistamattomien tilaajien puolesta;
- Vaihdetun valuutan määrä on epäsuhteessa sellaisen ammatin normaalisti tuottamiin tuloihin, jota asiakas väittää harjoittavansa;
- Valuutanvaihdolla on epätavallinen luonne verrattuna liiketapahtumiin, joita tavallisesti yksilön tilillä suoritetaan;
- Liiketapahtuman taustalla ei ole taloudellista perustetta tai se ei ole yhteensopiva toteutetun liiketapahtuman tyyppin kanssa;
- Asiakas vaihtaa useita kertoja pienempiä summia tarkoituksellisesti alle ilmoituskyynnysarvon.

---

²² [Rahanpesulain valvonta - Raha ja omaisuus - Valvonta ja kantelut - Yritys-tai yhteisö - Aluehallintovirasto \(avi.fi\)](#)

5 Hawalat

Hawalat ovat yksi varainsiirtopalveluiden alaryhmä, jotka toimivat usein tyypillisesti rajatuilla maantieteellisillä alueilla tai jonkin etnisen ryhmän sisällä Pohjois- ja Itä-Afrikassa, Lähi-idässä sekä Etelä- ja Kaakkois-Aasiassa. Suomessa laajin ja tunnetuin hawala-verkosto rakentuu somaliyhteisön varaan. Hawala-toimintaa hyödynnetään Somalian kaltaisissa maissa, jossa yhteiskunnallinen epävakaus ja pitkään jatkunut konflikti ovat luoneet kysyntää hawaloiden kaltaiselle rahanvälityspalvelulle. Maailmanpankin katsauksen mukaan esimerkiksi Somaliaan lähetetään Hawalan välityksellä vuosittain noin 1.2 - 1.4 miljardia dollaria. Nämä rahavirrat ovat maailmanpankin mukaan elinehto miljoonille, erityisesti syrjäseuduilla eläville somaleille.

Hawalat keräävät rahat asiakkailta yleensä tilinsierroilla tai käteisellä, jota vastaan summan kohdemaassa lähetyksen kohdehenkilö saa paikalliselta hawalalta. Hawala-agentti ottaa jokaisesta rahalähetyksestä komission, josta osa tilitetään "emoyhtiölle".

Toiminta Suomessa on organisoitu yleensä yhtiön, yhdistyksen tai henkilökohtaisen tilin kautta ja liiketoiminta rakentuu usein franchising -periaatteelle. Valtaosa rahasiirroista tulee Suomesta ja ne on kohdistettu islamilaisessa maassa sijaitseville henkilöille. Koska toiminta suuntautuu usein Suomesta ulkomaille, jää Suomessa hawala-toimintaa ylläpitävä agentti "velkaa", joko emoyhtiölle tai muissa valtioissa toimiville agenteille. Tilien tasaaminen tapahtuu tekemällä suurehkoja talletuksia emoyhtiön yleensä Arabiemiraateissa, Keniassa, Kiinassa, Turkissa, Qatarissa, Singaporessa, Hongkongissa tai Djiboutissa sijaitsevalle pankkitilille, tyypillisesti ulkomaanmaksuna. Hawalat myös kuljettavat Suomesta ulkomaille vuosittain kymmeniä miljoonia euroja käteistä tilien tasaamista varten, nykyään tyypillisimmin Turkkiin, mutta myös osittain Arabiemiraatteihin ja Djiboutiin.

Hawala-toiminta liittyy pääosin islamilaiseen kulttuuriin ja toiminta perustuu rahanvälitysjärjestelmän luottamukseen. Toimiminen hawala -yhtiön agenttina edellyttää toimilupaa Finanssivalvonnalta. Finanssivalvonnan valvottavaksi rekisteröityneiden hawaloiden lisäksi Suomessa arvioidaan toimivan useita oikeushenkilöitä, joiden kautta harjoitetaan hawala-toimintaa ilman asianmukaista toimilupaa. Kansallisen riskiarvion mukaan hawaloihin kohdistuva kokonaisriskitaso on 4 eli erittäin merkittävä. Suurimman riskin muodostavat Finanssivalvonnalle rekisteröimättömät hawalat.

Hawala on Suomessa laillinen, mutta luvanvarainen liiketoiminnan muoto, ja rekisteröityneet toimiluvalliset hawalat ovat ilmoitusvelvollisia. Keskeiset hawaloihin liittyvät riskit ovat siirrot kriisi- ja konfliktialueille, varojen käyttötarkoituksen epäselvyys, suuri käteisrahan määrä, luvaton toimintasektori sekä puutteet ilmoitusvelvollisuudessa. Hawalat ovat siirtyneet viime vuosina myös käyttämään ETA-alueen ulkopuolisia tilejä toimintaansa, mikä osaltaan lisää riskiä. Myös yksityishenkilöt voivat harjoittaa hawala-toimintaa ilman varsinaista yritystä. Hawaloiden KYC-prosesseissa on havaittu heikkouksia ja asiakkaan tunteminen ja tunnistaminen saattaa tapahtua pelkän nimen ja puhelinnumeron perusteella.

- Yksityishenkilöt siirtävät paljon varoja hawalan yritystilille tai hawalaan kytköksissä olevan henkilön käyttötilille;
- Yksityishenkilön tilille kerätään paljon rahaa, josta siirto eteenpäin yritystilille tai ulkomaille;
- Tilisiirrot viittaavat ulkomaille sijaitsevaan maantieteelliseen alueeseen tai ulkomaiseen nimeen;
- Tilisiirrot viittaavat "lainaan", "maksuun" tai "velkaan", mutta ilman havaittavaa velka- tai lainasuhdetta;
- Tilisiirrot viittaavat somalin, arabian, persian, darin, paštun, turkin ym. kielillä "rahaan", "lainaan", "maksuun", "vaihtoon" tai "lähetykseen";
- Tilisiirrot viittaavat suoraan ja yksiselitteisesti rahanlähetykseen tietylle henkilölle tai tietylle maantieteelliselle alueelle;
- Käteistä talletetaan säännöllisesti suuri määrä ilman luotettavaa selitystä, jonka alkuperä mahdollisesti rahankeruuksissa;
- Käteisrahan muu epäselvä ja epäilyttävä käyttö, kuten suuret ostot käteisellä;
- Käteisrahan suuri nostaminen ilman luotettavaa selitystä, jolloin käteistä saatetaan kuljettaa ulkomaille hawala-järjestelmän taseen ylläpitämiseksi;
- Suuret ulkomaanmaksut esim. Turkkiin, Arabiemiraatteihin, Qatarisiin ym.;
- Suuret maksut kansainvälisille hawaloiden "emoyhtiöille";
- Siirrot ETA-alueen ulkopuolisten tilien kanssa, joiden omistajaksi merkitty hawala itse;

- Yksityishenkilöllä suuri käteisraha- ja tilinsiirtovolyymi, mutta pääasiallinen tulonlähde on muuten sosiaaliturva tai pienet palkkatulot, jolloin kyseessä mahdollisesti hawalan rahankerääjä;
- Oikeushenkilöllä on avoimien lähteiden perusteella yhteydet kansainväliseen rahalähetyksiä organisoivaan hawala-toimijaan;
- Oikeushenkilö luvanvaraisesti toimii kansainvälisen rahansiirtoyhtiön paikallisena asiamiehenä Suomessa, jolloin on mahdollista, että asiamiesoikeus hankitaan, mutta rahansiirtoja toteutetaan kuitenkin hawala-järjestelmän kautta;

6 Vakuutustoiminta

Kansallisen riskiarvion mukaan vakuutussektoriin kohdistuva kokonaisriskitaso on 2 eli kohtalaisesti merkittävä. Vakuutussektoriin kohdistuvana merkittävänä riskinä nähdään tietojenvaihdon puutteet, etenkin sektorin toimijoiden ja luottolaitosten välillä.

Rahanpesuriski liittyy vakuutustuotteisiin sekä henkivakuutuksiin, jotka mahdollistavat asiakkaan varojen sijoittamisen rahoitusjärjestelmään ja mahdollisesti myös niiden alkuperän salaamisen. Riski kasvaa erityisesti silloin, jos vakuutuksenantaja hyväksyy vakuutusmaksut tai suoritukset käteisenä, tai jos vakuutussopimus voidaan luovuttaa tai päättää ennenaikaisesti, jolloin kertyneet varat palautetaan eri tilille tai eri henkilölle kuin mistä ne ovat peräisin.

- Asiakas peruuttaa vakuutussopimuksen ja osoittaa varat siirrettäväksi kolmannelle osapuolelle;
- Vakuutusmaksut maksetaan muulta kuin asiakkaan omalta tililtä;
- Asiakas irtisanoo sopimuksen siitä seuraavista huomattavista vero- tai muista peruutusmaksuista huolimatta;
- Asiakas välittömästi nostaa tai siirtää peruutetusta vakuutustuotteesta saadut varat;
- Asiakas tekee huomattavaa rahasummaa koskevan sopimuksen, ja tähän liittyvät maksut maksetaan ulkomailta;
- Asiakas on erityisen kiinnostunut tuotteen varhaisesta luovutuksesta ja määrästä, joka hänellä olisi silloin käytettävissään;

- Asiakas suorittaa vakuutusmaksut kertamaksuna käyttäen käteistä, ja arvo on selvästi epäsuhdassa asiakkaan tuloihin;
- Asiakas hankkii vakuutustuotteen välittämättä sijoitustavoitteesta tai suorituskyvystä;
- Sopimuksen ollessa voimassa asiakas korvaa alkuperäisen edunsaajan henkilöllä, johon hänellä ei vaikuttaisi olevan liityntää;
- Asiakasta ei pystytä tunnistamaan tai asiakas ei suostu luovuttamaan tunnistamista vaativia tietoja;
- Asiakas vakuuttaa huomattavan arvokasta omaisuutta, ja omaisuuden arvo on epäsuhdassa asiakkaan varallisuusasemaan.

7 Kansainvälistä kauppaa koskevat indikaattorit

FATF ja Maailman tullijärjestö pitävät kauppaan perustuvaa rahanpesua yhtenä päätapana siirtää ja pestä suuria määriä laitonta alkuperää olevia varoja. Kansainväliseen kauppaan sisältyy useita erilaisia rahanpesumahdollisuuksia, joten tällainen pesutapa on varsin houkutteleva. Kaupassa käytettäviä rahanpesutapoja ovat esimerkiksi yli- tai alilaskutus, tuplalaskutus, fiktiiviset liiketoi- met ja toimitettavan hyödykkeen tai sen arvon väärin ilmoittaminen.

- Tuotteiden maahantuonti- ja kuljetuskustannukset ovat korkeita verrattuna tuotteiden arvoon;
- Tullatun arvon ja markkina-arvon välillä on suuria eroavaisuuksia;
- Toimitettujen tuotteiden ja tuotteiden kuvauksen välillä on suuria eroavai- suuksia;
- Laskun summan ja vakuutetun arvon välillä on suuria eroavaisuuksia;
- Maksettu rahasumma ja laskutettu summa poikkeavat toisistaan;
- Hyödykkeiden alkuperä ja varojen määränpää (ja toisin päin) poikkeavat toisistaan;
- Maa ei ole tunnettu kyseisten tuotteiden tuonnista tai viennistä;
- Vasta perustetulla yhtiöllä on suuria tuonti- tai vientimääriä;
- Hyödykkeiden arvo, määrä tai tyyppi ei sovi toimittajien tai ostajien profii- liin;

- Tavarantoimittajana tai ostajana on veroparatiisiyrityksiä;
- Yritys käyttää tuplalaskutusta, jossa samoja tuotteita varten on laadittu useita laskuja;
- Kuljetustapa ei sovi hyödykkeen kokoon tai luonteeseen.

8 Rahapeli-toiminta

Kansallisen riskiarvion mukaan rahapeli-toimintaan kohdistuva kokonaisriskitaso sekä Manner-Suomessa että Ahvenanmaalla on 2 eli kohtalaisesti merkittävä. Merkittävimmäksi rahanpesun riskiksi nähdään ulkomaalaisten peliyhtiöiden käyttäminen, niihin liittyvä valvonnan pirstaleisuus sekä tietojensaannin haasteet. Yhä suurempi osa rahapeli-yhtiöiden tuotoista kertyy verkkopelaamisesta, jossa asiakkaan tunnistaminen ja liiketapahtumien jäljitysmahdollisuus vähentää, muttei poista, rahanpesuriskiä. Pelitilin kautta saatetaan kierrättää laitonta alkuperää olevia varoja niin, että pelitilille talletetaan varoja, jotka pian kotiutetaan takaisin pankkitilille, jolloin saapuneet varat vaikuttavat pelivoitoilta. Manner-Suomessa merkittävänä riskinä nähdään rahapelaaminen kasinoilla. Ahvenanmaan osalta kohtalaisena riskinä nähdään kasinotoiminta risteilyaluksilla.

- Asiakas käyttää pelaamisessa yrityksen tiliä/tilejä tai alaikäisen tiliä;
- Asiakas tallentaa varoja pelitilille, mutta ei pelaa;
- Asiakas tallentaa varoja pelitilille, mutta lähtötili ja kotiutustili eroavat toisistaan;
- Asiakas kierrättää varoja pelitin kautta takaisin samalle tilille, josta alkupe-
räinen siirto tehtiin;
- Asiakas tallentaa pelitilille suuria summia verrattuna hänen vuosiansioi-
hinsa;
- Asiakas häviää suhteettoman suuria summia kuukausittain verrattuna hä-
nen vuosiansioihinsa;
- Asiakas pelaa tai hankkii pelimerkkejä summalla, joka ei ole suhteessa hä-
nen tunnettuun taloudelliseen asemaansa;
- Asiakkaan pelikäyttäytyminen poikkeaa voimakkaasti hänen aikaisem-
masta pelaamisestaan;

- Asiakkaan pelikäyttäytyminen poikkeaa muun asiakasryhmän pelikäyttäytymisestä;
- Asiakas on maksuhäiriöasiakas, mutta pelaamisen volyymi on suuri;
- Rahojen tallettamiseen ja nostoon kasinolla osallistuu kolmansia osapuolia;
- Asiakas pyytää pelimerkkien maksamista kolmannelle osapuolelle;
- Asiakas hankkii säännöllisesti pelimerkkejä ilmeisesti tarkoituksellisesti alle ilmoituskynnysarvon;
- Asiakas myy tai hankkii pelimerkkejä tai tallettaa käteistä suhteettoman suurilla summilla.

9 Asianajajat ja muut oikeudellisia palveluja tarjoavat

Kansallisessa riskiarviossa asianajajiin ja muihin oikeudellisia palveluja tarjoaviin toimijoihin on katsottu kohdistuvan kokonaisriskitaso 2 eli kohtalaisesti merkittävä. Oikeudellisten palveluiden tarjoajilla on oltava riittävät toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien vähentämiseksi. Riskitekijät voivat liittyä toimeksiannon sisällön ohella asiakkaaseen ja hänen liikekumppaneihinsa, minkä lisäksi tulee huomioida jo aikaisemmin käsitellyt maantieteelliset riskitekijät. Rikoksentekijät voivat käyttää oikeudellisia palveluita esimerkiksi asiakasvaratileihin liittyen sekä kiinteistöjen hankintaa tai yritysten perustamista varten. Lakimiehen osallistuminen toimenpiteisiin voi luoda toiminnalle laillisen vaikutelman. Tapauksissa, joissa oikeustoimeen osallistuu useiden eri alojen edustajia (esimerkiksi kiinteistökauppa), ilmoitusvelvollisuus epäilyttävästä liiketoimesta syntyy jokaiselle osapuolelle itsenäisesti.

Katso myös Aluehallintoviraston ohjeet rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja epäilyttävästä liiketoimesta ilmoittamiseen.²³ Asianajajaliiton ohje B 17 rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä.²⁴

---

²³ [Rahanpesulain valvonta - Raha ja omaisuus - Valvonta ja kantelut - Yritys-tai yhteisö - Aluehallintovirasto \(avi.fi\)](#)

²⁴ [Rahanpesun ja terrorismin torjunta - Asianajajaliitto](#)

- Asiakasta ei pystytä tunnistamaan, asiakas ei suostu luovuttamaan tunnistamista vaativia tietoja tai tiedot ovat puutteellisia tai asiakas käyttää väärennetyiltä vaikuttavia asiakirjoja, erityisesti henkilöllisyystodistusta;
- Asiakas perustaa useita yhtiöitä lyhyen aikavälin sisään ilman verotuksellista, juridista tai liiketoiminnallista syytä;
- Tosiasiallisia edunsaajia pyritään peittelemään;
- Asiakas vaatii nopeita toimia taloudellisissa transaktioissa, joiden taustalla voidaan havaita epäilyttävää toimintaa;
- Asiakas on vaihtanut avustajaa useita kertoja lyhyessä ajassa ilman syytä;
- Aikaisemmat avustajat ovat kieltäytyneet tehtävästä tai aikaisempi avustaja on irtisanonut sopimussuhteen;
- Avustaja valitaan erityisen kaukaa asiakkaasta tai transaktiosta ilman laillista tai taloudellista syytä;
- Asiakas on varautunut maksamaan normaalista poiketen huomattavasti suuremman palkkion;
- Asiakkaan kanssa tehdään toimeksiantosuhte riita-asiassa, joka sovitaan lähes välittömästi toimeksiantosuhteen solmimisen jälkeen ja sovintoa vastaava maksu suoritetaan asianajotoimiston asiakasvaratilin kautta;
- Vahingonkorvaus tai sopimussakko maksetaan tilanteissa, joissa sille ei näyttäisi olevan perustetta;
- Huomattavat ali- ja yllilaskutukset yrityksen tai asiakkaan itsensä toimesta;
- Asiakas haluaa maksaa sopimukseen tai liiketoimeen liittyvän kauppahinnan tai muun rahasuorituksen käteisillä rahavaroilla;
- Asiakas vaatii laskutuksen tapahtuvan ulkomaalaisen yrityksen kautta, johon hänellä ei näytä olevan mitään liityntää;
- Asiakkaan liiketoimiin liittyvät juridiset järjestelyt ovat huomattavan monimutkaisia suhteessa harjoitettuun liiketoimintaan;
- Kiinteistö myydään tai ostetaan kauppahinnan huomattavasti ylittäessä tai alittaessa sen todellisen arvon;
- Asiakas suorittaa asiakasvaratilille käteisiä varoja useammassa erässä ja nämä erät muodostavat merkittävän yhteissumman;
- Asiakas käyttää yhtiön tietoja tai esiintyy yhtiön nimissä/edustajana ilman todellista roolia yhtiössä;

- Toimitusjohtajalla tai muulla toimijalla ei ole vaadittavaa osaamista ja kokemusta elinkeinotoiminnasta;
- Ulkomaan kansalainen tekee kiinteistösijoituksia ilman linkkiä maahan tai sijoitukset eivät ole suhteessa asiakkaan sosioekonomiseen asemaan;
- Asiakkaan liiketoimilla on liittymäkohtia riskimaihin;
- Asiakas on perustanut tai haluaa perustaa eri yhtiöitä lyhyellä aikavälillä, joko itse tai toisen henkilön puolesta, vaikka siihen ei ole tai ei näytä olevan pätevää verotuksellista, oikeudellista tai kaupallista syytä;
- Asiakas käyttää tai haluaa käyttää ulkomaisia yhtiöitä tai monimutkaisia yritysrakenteita, vaikka tähän ei ole tai ei vaikuta olevan pätevää verotuksellista, oikeudellista tai kaupallista syytä;
- Asiakas on osallisena epätavallisessa toiminnassa, joka ei vaikuta liittyvän tai ei kuulu hänen ammattinsa tai toimintansa tavanomaiseen harjoittamiseen, eikä hän kykene antamaan siitä riittävää selitystä;
- Asiakas haluaa muodostaa tai ostaa yhtiön, jonka liiketarkoitus on epäilyttävä tai jolla ei näytä olevan suhdetta hänen normaaliin ammatti- tai liitännäistoimintaan, eikä hän pysty antamaan tälle riittävää selitystä;
- Asiakas kieltäytyy maksamasta kauppasummaa tai muuta suoritusta tilisiirrolla, vaikka summa on huomattava.

10 Kiinteistövälittäjät ja vuokrahuoneistojen välittäjät

Kansallisessa riskiarvioissa kiinteistövälittäjien kokonaisriskitasoksi on arvioitu 2 eli kohtalaisesti merkittävä. Vuokrahuoneistojen välittäjien kokonaisriskitaso on 1 eli vähäisesti merkittävä. Riskialttiutta lisää se, että kiinteistökauppaan osallistuu useita eri alojen edustajia, jotka tyypillisesti luottavat toistensa valvontaan. Yksi merkittävimmistä riskeistä on liiallinen tukeutuminen luottolaitoksen suorittamaan asiakkaan tuntemistoimintaan, asiakkaan monitorointiin, varojen alkuperän selvittämiseen ja asiakkaan tai tosiasiallisten edunsaajien tunnistamiseen. Alan toimijat saattavat olettaa luottolaitoksen jo tarkastaneen riittävällä tarkkuudella asiakkaan varojen alkuperän, eikä sitä lähdetä enää kyseenalaistamaan eikä itse selvittämään.

Jokaisessa liikesuhteessa kullakin ilmoitusvelvollisella on itsenäinen ilmoitusvelvollisuus epäilyttävästä liiketoimesta. Ilmoitusvelvollisille kertyy erilaista tietoa asiakkaasta ja heillä on siten vaihtelevat edellytykset havaita mahdollisia epäilyttäviä liiketoimia. Kiinteistökauppa ja siihen liittyvät useat toimijat mahdollistavat varojen alkuperän häivytyksen, minkä lisäksi kiinteistökauppa mahdollistaa yhdellä kertaa isojen rahasummien siirtämisen. On hyvä huomioida, että tarkastelun kohteena olevia asiakkaita ovat toimeksiantajan ohella myös kaupan vastapuolet, eli ostajat.

Katso myös Aluehallintoviraston ohjeet rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja epäilyttävästä liiketoimesta ilmoittamiseen²⁵ sekä Kiinteistöväälitysalan yleisohje rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi.²⁶

- Asiakas ostaa kohteen näkemättä sitä;
- Asiakas pyrkii suorittamaan kauppahinnan joko kokonaan tai osittain käteisellä;
- Asiakas tekee lyhyessä ajassa useita kiinteistö- tai huoneistokauppoja;
- Ulkomaalaisten varojen alkuperän selvittämien on hankaa esimerkiksi veroparatiisiyhtiöiden ja monimutkaisten yritysjärjestelyiden käyttämisen vuoksi;
- Asiakas ostaa kohteen kolmannen osapuolen nimissä ilman liittymää heidän välillään;
- Ensiasunnon ostaja on hankkimassa huomattavan arvokasta kohdetta ilman luoton tarvetta;
- Kaupanteko tapahtuu kiireessä ja kohteesta maksetaan jopa ylihintaa;
- Kohde myydään toistuvasti epätavallisella voittomarginaalilla, eikä selkeää syytä liiketoimille voida antaa;
- Kohde on huomattavan alihintainen;
- Asiakas kieltäytyy antamasta toimijalle sitä tilinumeroa, jolle kauppahinta suoritetaan tai on suoritettu;
- Asiakas käyttää eri nimiä kauppasopimuksessa, kaupassa ja maksussa;

---

²⁵ [Rahanpesulain valvonta - Raha ja omaisuus - Valvonta ja kantelut - Yritys-tai yhteisö - Aluehallintovirasto \(avi.fi\)](#)

²⁶ [Ohjeet ja oppaat - Kiinteistöväälitysalan Keskusliitto \(kiinteistonvalitysala.fi\)](#)

- Asiakas käyttää asiantuntijapalveluita apuna kaupan tekemisessä ja palkkio palveluista on kauppahintaan suhteutettuna erityisen suuri;
- Asiakkaalla tai hänen läheisillään on rikostaustaa, maksuhäiriöitä tai liike-toimintakielto;
- Asiakkaan edustaja vaihtuu ilman, että edustamiseen oikeuttavia asiakirjoja esitetään;
- Rahoitus on peräisin tuntemattomista tai epätavallisista lähteistä.

11 Kirjanpitäjät, tilintarkastajat ja veroasiantuntijat

Kirjanpitäjiä, tilintarkastajia ja veroasiantuntijoita koskevat rahanpesuriskit ovat osin yhtäläisiä lakimieskuntaa koskevien riskien kanssa, ja myös tämän ammattikunnan palveluita on käytetty osana rahanpesutoimia. Kansallisessa riskiarviossa kirjanpitäjiin, tilintarkastajiin ja veroasiantuntijapalveluita tarjoaviin toimijoihin on katsottu kohdistuvan kokonaisriskitaso 2 eli kohtalaisesti merkittävä.

Kirjanpitäjiin ja tilintarkastajiin liittyvänä merkittävimpänä riskinä nähdään se, että kirjanpitäjien ja tilintarkastajien on vaikeaa havaita epäilyttäviä liiketoimia suuresta massasta. Myös valetositteiden käyttö ja valeliiketoimien tekeminen nähdään riskinä.

Veroneuvontapalvelujen riskinä nähdään asiakkaat, jotka toimivat tietyillä riskillisiksi katsottavilla toimialoilla, kuten rakennusalalla tai käteisen käyttöön liittyvillä toimialoilla. Riskiin nähdään kuitenkin vaikuttavan se, onko kyse pienistä henkilöomisteisista yhtiöistä vai suuremmista toimijoista, joiden tosiasiallisista edunsaajista varmistuminen on haastavaa. Riskin katsotaan kohdistuvan myös asiakkaisiin, jotka ovat ulkomaalaisia tai joiden yritysjärjestelyt ovat monimutkaisia ilman hyväksyttävää liiketaloudellista syytä.

Tapauksissa, joissa liiketapahtumaan osallistuu useita eri alojen edustajia, ilmoitusvelvollisuus epäilyttävästä liiketoimesta syntyy jokaiselle osapuolelle itsenäisesti, sillä eri osapuolilla on eri havainnointimahdollisuudet asiakassuhteeseen liittyen. Tämä tuleekin huomioida erityisesti kirjanpitäjien, tilintarkastajien ja veroasiantuntijoiden osalta, sillä yrityksen toiminta voi usein kattaa useita eri palveluita ja ilmoitusvelvollisuus voi perustua yrityksessä useiden eri tuotteiden ja palveluiden tarjoamiseen.

Katso myös Aluehallintoviraston ohjeet rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja epäilyttävästä liiketoimesta ilmoittamiseen.²⁷

- Asiakas vaihtaa toistuvasti kirjanpitäjää tai tilintarkastajaa;
- Vasta perustetun yrityksen myynti tai toiminnan volyyymi on epätavanomaisen suurta;
- Asiakas elää tai vaikuttaa elävän yli varojen tai hänen saamansa tulot ovat suhteettomia, ottaen huomioon hänen ammattitoimintansa;
- Yrityksessä on luotu monimutkaisia yritysrakenteita, mikä on usein käytetty keino tosiasiallisten edunsaajien salaamiseksi;
- Yrityksellä on havaittavissa tekaistuja osto- ja myyntisopimuksia, joiden perusteella varoja liikutellaan ilman, että tavaroita tai palveluita tosiasiaassa siirtyy sekä mahdolliset muut valeoikeustoimet, kuten sopimussakot;
- Tositteet vaikuttavat valetositteilta;
- Yrityksellä ei ole työntekijöitä ja tätä on pidettävä poikkeuksellisena liiketoimintaan nähden;
- Yritys tallettaa ja nostaa jatkuvasti suuria käteissummia;
- Liiketapahtumissa ja sopimuksissa ei ole eritelty niiden kustannuksia ja asiaan liittyvät tositteet ovat puutteellisia;
- Yrityksen myynti ei vastaa sen todellista taloudellista tilannetta;
- Yritys maksaa erilaisia konsulttimaksuja ja -palveluista erityisesti veroparatiisiryksille;
- Yritys suorittaa maksuja veroparatiisiryksille tai -tileille;
- Yritys saa talletuksia sellaisilla maksuvälineiden yhdistelmillä, jotka ovat epätyypillisiä liiketoimintayksikön normaalissa toiminnassa;
- Yritys tekee pankkitalletuksia ilmoittamatta sitä liikevaihdoksi;
- Liiketoimissa tai liiketapahtumissa on osallisina epäiltyjä rikollisia tai heidän kumppaneitaan;
- Tehdyt suoritukset eivät johda liikevaihtoon tai myyntiin;
- Osinkoja maksetaan ilman taloudellista perustetta;

---

²⁷ [Rahanpesulain valvonta - Raha ja omaisuus - Valvonta ja kantelut - Yritys-tai yhteisö - Aluehallintovirasto \(avi.fi\)](#)

- Osakkaiden nimittäminen on suhteetonta liiketoimintaan nähden;
- Kirjojen tarkistaminen herättää epäilyksiä tai paljastaa kavalluksen;
- Erityisen monimutkaiset lainajärjestelyt, sekä mahdolliset epäselvyydet lainantajan ja -saajan välillä.

12 Veroparatiiseja ja yhteistyöhaluttomia maita ja alueita koskevat indikaattorit

Rahanpesutapauksissa esiintyy usein veroparatiisiyrityksiä ja -rahoituslaitoksia, joten ilmoitusvelvollisten tulee kiinnittää erityistä huomiota niihin liiketapahtumiin ja asiakassuhteisiin, joilla on näihin liittyviä. Veroparatiisivaltion tunnusmerkkeihin kuuluu OECD:n määritelmän mukaisesti se, että valtiolla on matala verotus ja tiukka pankkisalaisuus, mutta ei kansainvälisiä sopimuksia verotustietojen vaihtamiseksi tai lainsäädäntöä läpinäkyvästä omistajuudesta. Veroparatiisivaltioina pidetään perinteisesti Panamaa, Bahamasaaria, Bermudaa ja Caymansaaria.²⁸

EU:n komissio on julkaissut niin kutsutun mustan listan alueista, jotka eivät tee yhteistyötä EU:n kanssa verotusasioissa eivätkä sitoudu OECD:n verovälteilyn vastaisiin toimiin. Lisäksi niin kutsutulle "harmaalle listalle" ovat päätyneet ne maat, jotka ovat luvanneet muuttaa verotuspolitiikkaansa ja joiden toimintaa myös EU aikoo jatkossa seurata.²⁹

Muina maantieteellisinä riskialueina voidaan pitää alueita, joilla esiintyy laajaa korruptiota tai muuta rikollista toimintaa, tai valtioita, joille EU tai YK on asettanut pakotteita. Ilmoitusvelvollisen tulee kiinnittää erityistä huomiota näihin valtioihin liittyviin asiakkaisiin ja liiketoimiin. FATF:n ja EU:n komission listalle rahanpesun riskivaltioista kuuluvat sellaiset maat, joiden lainsäädäntö tai toimet rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi ovat puutteellisia.³⁰ Ilmoitusvelvollisen tulee soveltaa tehostettua tuntemisvelvollisuutta näihin valtioihin liittyviin asiakkaisiin ja liiketoimiin. Peiteyritykset ja kuittikauppa sekä niitä koskevien järjestelyjen rakentaminen on kansallisen riskiarvion mukaan erityisesti veroparatiisivaltioita käyttäen helppoa ja edullista.

---

²⁸ Lisätietoja Verohallinnon sivustolta: [Veroparatiisit - vero.fi](http://Veroparatiisit-vero.fi)

²⁹ Katso kohta 1.7 riskimaalialistat.

³⁰ Katso kohta 1.7 riskimaalialistat.

- Liiketoiminnassa käytetään veroparatiisiyhtiöitä ja vaikuttaa siltä, että järjestelyn tarkoituksena on ainoastaan peittää liiketoiminnan tosiasialliset toimijat, ja esimerkiksi yrityksen vastuuhenkilöt eivät tunne yrityksensä liiketoiminnan perusteita;
- Liiketoiminnassa käytetään veroparatiiseihin liittyviä yhtiötä ja järjestelyt ovat huomattavan monimutkaiset suhteessa harjoitetun liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen;
- Yritys on perustettu veroparatiisissa eikä tälle toimelle ole ilmeistä liiketaloudellista tai muuta perusteltua syytä;
- Yrityksen maksuliikenne hoidetaan veroparatiisiyritysten kautta eikä tälle toimelle ole ilmeistä liiketaloudellista tai muuta perusteltua syytä;
- Kauttakulutilejä käytetään usein ulkomailta peräisin oleviin varoihin, jotka siirretään nopeasti veroparatiiseissa sijaitsevien yritysten tileille;
- Yritystoiminnan myynnistä saadut varat on sijoitettu veroparatiisiin.

13 Bulvaaneja koskevat indikaattorit

Bulvaani tarkoittaa välikättä, joka toimii omissa nimissään toisen henkilön lukuun. Bulvaaneja voidaan käyttää peiteltyinä välikäsinä useissa eri oikeustoimissa. Bulvaani voi toimia esimerkiksi haamuostajana kiinteistökaupassa, haamuvakuuttajana vakuutuslalla tai valejohtajana yrityksessä silloin, kun yrityksen todellisella vastuuhenkilöllä ei ole oikeutta harjoittaa liiketoimintaa. Kun bulvaani tekee oikeustoimia omissa nimissään toisen henkilön lukuun, oikeustoimen todellinen edunsaaja pysyy sivullisilta salassa. Syitä bulvaanin käytölle on useita, esimerkiksi lainsäädännön kiertäminen ja viranomaistoimien välttäminen tai todellisten omistussuhteiden salaaminen esimerkiksi poliittisista tai vastaavista syistä. Koska bulvaanin käyttöön liittyy monesti vähemmän kunniallisia syitä, myös varojen alkuperää voi olla syytä epäillä. Mikäli toimijalla herää epäily bulvaanin käytöstä, oikeustoimesta voi olla syytä kieltäytyä. Bulvaanien tunnistaminen on kuitenkin haastavaa, erityisesti silloin, kun asiointi tapahtuu verkossa.

- Suoritettava oikeus- tai liiketoimi on epäsuhdassa asiakkaan profiiliin kanssa tai sillä ei vaikuttaisi olevan liittymää asiakkaan yritystoimintaan tai elämäntilanteeseen, ja palveluntarjoajalle herää epäily toimimisesta toisen lukuun;

- Yhtiön puolesta tai nimissä toimiva henkilö ei tunne yhtiön toimintaa tai hänen osaamistasonsa on heikko suhteessa suoritettuihin liiketoimiin;
- Asiakkaan liiketoimien perusteella vaikuttaa siltä, että ulkopuolinen henkilö käyttää hänen tiliään;
- Kansainvälisiä rahansiirtoja suoritettaessa käytetään bulvaania, joka esiintyy tilinomistajana tai tilin valtakirjan haltijana;
- Asiakas käyttää kiinteistökaupassa bulvaania ilman pätevää taloudellista, oikeudellista tai kaupallista syytä.

14 Virtuaalivaluutat

Kansallisen riskiarvion mukaan virtuaalivaluuttasektoriin kohdistuva kokonaisriskitaso on 4 eli erittäin merkittävä. Riskinä nähdään järjestäytyneiden rikollisryhmien toimesta tapahtuva virtuaalivaluutan hyödyntäminen rahanpesussa. Riskiä nostaa virtuaalivaluuttojen anonymiteetti, joka vaikeuttaa varojen jäljittämistä ja alkuperän selvittämistä sekä toiminnan globaalius ja transaktioiden nopeus. Virtuaalivaluuttoihin liittyvä sääntely, valvonta ja osaaminen viranomaisissa vasta on kehittymässä, mikä osaltaan lisää riskiä. Virtuaalivaluutan tarjoajien rahanpesulain mukainen ilmoitusvelvollisuus astui voimaan joulukuussa 2019.

Virtuaalivaluuttoja voidaan käyttää myös perinteisen rahan tapaan. Virtuaalivaluutan tarjoaminen tarkoittaa virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskua ja vaihtopalvelujen, markkinapaikan tai lompakkopalvelujen tarjoamista. Virtuaalivaluuttapalveluiden tarjoajia ja eri valuuttoja on globaalisti arviolta tuhansia, ja niiden rahanpesulain mukaisten velvoitteiden noudattaminen on tasoltaan vaihtelevaa.

- Asiakas tekee poikkeuksellisen isoja talletuksia tai nostoja, joihin ei näytä liittyvän liiketaloudellista perustetta;
- Asiakkaan esittämällä samoilla yhteystiedoilla, kuten sähköpostilla, puhelinnumerolla ja/tai IP-osoitteella, löytyy useita linkittyviä profileja, mikä voi viitata aliasten ja/tai bulvaanin käyttöön
- Asiakasta ei pystytä tunnistamaan, asiakas ei suostu luovuttamaan tunnistamista vaativia tietoja tai tiedot ovat puutteellisia;

- Asiakas tekee poikkeuksellisen suuria transaktioita suhteessa asiakkaan varallisuuteen/asiakasprofiiliin;
- Asiakkaan tilille ilmestyneiden varojen alkuperästä ei saada tietoja ja asiakas myy valuuttaa suurella volyymillä eteenpäin;
- Asiakas vaihtaa puhelinnumeroaan tai osoitettaan usein lyhyen ajan sisällä;
- Siirtoja ja nostoja tehdään useita kertoja päivässä pienemmillä summilla;
- Virtuaalivaluuttoja vaihdetaan toisiin virtuaalivaluuttoihin, jonka jälkeen ne nopeasti siirretään tai nostetaan pois;
- Asiakkaalla on korkeavolyymistä liikevaihtoa virtuaalivaluutan ja "perinteisen" valuutan välillä lyhyen ajan sisällä;
- Asiakkaan toiminta virtuaalivaluuttojen myynnissä tapahtuu johdonmukaisesti henkilöltä henkilölle ilman välittäjäpalvelua;
- Asiakas vaatii tiedon transaktioiden kynnysarvoista tai sääntelyvaatimuksista ennen tilin avaamista tai transaktiota;
- Analyysin mukaan varoja siirretään virtuaalivaluuttavaihtoalustalle epäilyttävästä lähteestä;
- Asiakkaan transaktiotiedot tai osoitteet ovat julkisten lähteiden perusteella epäilyttäviä.

15 NPO-toimijat

Kansallisessa riskiarviossa NPO-sektoriin kohdistuvan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen kokonaisuhan arvioitiin olevan tasolla 3 eli merkittävä. NPO-toimijoita ("Non-profit organizations") ovat oikeushenkilöt, ryhmät ja ryhmittymät, joiden pääasiallinen toiminta on luonteeltaan voittoa tavoittelematonta. NPO-toimija voi myös olla voittoa tavoitteleva liiketoiminnan harjoittaja, jos osa toiminnasta on luonteeltaan voittoa tavoittelematonta. NPO-toimija harjoittaa varojen tai muun taloudellisen tuen hankkimista tai vastaanottamista ja/tai käyttämistä tai välittämistä hyväntekeväisyyteen, uskonnolliseen, koulukselliseen, sosiaaliseen, veljelliseen tai aatteelliseen tarkoitukseen tai muun

tyyppiseen hyvänteekemiseen taikka urheiluun, vapaa-aikaan, taiteeseen, kulttuuriin tai muuhun kannatustoimintaan. NPO-toimijoita ovat pääsääntöisesti voittoa tavoittelemattomat yhdistykset, säätiöt, järjestöt, liitot ja puolueet.³¹

Kansalliset asiantuntija-arviot keskittyivät NPO-liitännäisten uhkien osalta terrorismin rahoittamisen näkökulman tarkasteluun, mutta tästä huolimatta järjestäytyneet rikollisryhmät, järjestäytyneiden rikollisryhmien jäsenet, kannattajajäsenet sekä muu lähipiiri arvioitiin NPO-toimijoihin kohdistuvaksi rahanpesun uhaksi.

NPO-toimijoilla ei ole rahanpesulain mukaista ilmoitus- tai huolenpitovelvoitetta ja toimijoiden valvonta on pirstaleista. NPO-toimijat tulevat epäsuorasti rahanpesusääntelyn piiriin esimerkiksi tosiasiallisia edunsaajia koskevien vaatimusten kautta tai siksi, että ne ovat ilmoitusvelvollisten asiakkaita. NPO-toimijoiden poikkeuksellisia liiketoimia on haastavaa havaita, sillä liiketoimintamallit poikkeavat merkittävästi luonnollisten henkilöiden ja yhtiöiden toiminnasta.

Kansallisen riskiarvion NPO-osuudessa tarkasteltiin näkökulmina rahankeräystoimintaa sekä humanitaarista apua ja kehitysyhteistyötä. Laillisen toiminnan kulussien avulla rikollinen voi pyrkiä järjestämään esimerkiksi laillisen rahankeräyksen, vaikka tosiasiallisesti varat kerätään rikollista käyttötarkoitusta varten.

- Indikaattorit voidaan jakaa pääpiirteittäin koskemaan lahjoituksia, kuluja, transaktioita sekä NPO-toimijan johtoa ja työntekijöitä.
- Suuret lahjoitukset ulkomaiselta yhtiöltä tai muulta taholta, jolla ei ole suoraa yhteyttä kansalaisjärjestöön;
- Pienten lahjoitusten määrän yllättävä kasvu, jolle ei löydy loogista selitystä;
- Erityisesti käteisenä tehdyt kumulatiivisesti suuret lahjoitukset;
- Useita käteistalletuksia yksityiselle tilille (tai merkkejä tarpeesta siirtää käteistä yksityishenkilölle korkean riskin alueelle), kirjattuna 'humanitaariseen tarkoitukseen';

---

³¹ Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2021, s. 131.

- Suuri osa kansalaisjärjestön lahjoituksista tai varoista tulee ulkomailta tai siirretään ulkomaille, eikä maa korreloi lahjoittajan taloudellisten tietojen kanssa;
- Hyväntekeväisyystarkoituksiin lahjoituksia yksityishenkilön tilille, jotka siirretään edelleen organisaatioille, joilla on kytköksiä terroristiseen toimintaan;
- Organisaatiot, joilla ei ole humanitaarista työtä, lähettävät rahaa korkean riskin maihin;
- Varojen epäselvä käyttö kuluihin, jotka eivät liity järjestön toimintaan;
- Transaktiot, jotka viittaavat rakennusprojektiin, mutta varojen saajalla ei ole yhteyttä järjestöön eikä rakennusalaan;
- Tuotteet on maksanut järjestöön kuulumaton kolmas osapuoli eikä maahantuojat;
- Järjestön viralliset kulut eivät ole suhteessa toiminnan kanssa;
- Järjestöllä on transaktioita, jotka eivät korreloi avustuksen saajien ilmoitusten kanssa;
- Suuret transaktiot lyhyen ajan sisällä, joissa on mukana useita järjestöjä ja, joilla on selittämättömiä yhteyksiä toisiinsa (esim. samoja nimiä, yhteystietoja tai tilejä);
- Varoja ohjataan avustuksina konfliktialueille tai muuten korkeariskisille alueille;
- Toiminnasta ilmenee transaktiopyyntöjä terrorismilistattujen tahojen tai niihin yhteydessä olevien tahojen kanssa;
- Yksityishenkilön jatkuvat lahjoitukset järjestön tilille, jotka siirretään edelleen joko luonnolliselle tai oikeushenkilölle;
- Järjestön tilillä on vain luotto- tai käteistransaktioita;
- Yksityiseen tai järjestön tiliin on useita nimenkirjoitusoikeudellisia, joilla ei ole kuitenkaan sukulaisuus- tai liiketoimintasuhdetta, tai nimenkirjoitusoikeudelliset vaihtuvat usein;
- Suuria talletuksia tai maksumääräyksiä kansalaisjärjestöjen perustajien yksityistileille ja useasti käteisnostoja järjestön perustajien tileiltä;
- Järjestön tai sen työntekijöiden tileille siirtyy rahaa, jonka alkuperätiedot ovat vaillinaisia;

- Järjestön johto tai työntekijät ilmoittavat väärää tietoa varojen käytöstä ennen konfliktialueelle matkustamista, esim. missä käteisnostoja tehty ennen matkaa tai matkan aikana.

Lähteet

[Black Wallet Risk Indicators Report \(poliisi.fi\)](#), Keskusrikospoliisi – Polisen (Swedish Police), 2020.

[Black Wallet Risk Indicators \(poliisi.fi\)](#), Keskusrikospoliisi – Polisen (Swedish Police), 2020.

Epäilyttävästä liiketoimesta ilmoittaminen – ohje ilmoitusvelvollisille, Aluehallintovirastojen julkaisuja 04/2021.

[EU policy on high-risk third countries | European Commission \(europa.eu\)](#)

[European Drug Report 2021 | www.emcdda.europa.eu](#)

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. HE 228/2016 vp.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. HE 25/2008 vp.

[High-risk and other monitored jurisdictions - Financial Action Task Force \(FATF\) \(fatf-gafi.org\)](#)

Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2021, Valtionvarainministeriö, Helsinki 2021.

Rahanpesuindikaattorit, Rahanpesun selvittelykeskus, 2018.

[Selvitys terrorismin rahoittamisen ominaispiirteistä \(poliisi.fi\)](#), Rahanpesun selvittelykeskus, 2021

Set of Indicators for Corruption Related Cases from the FIUs' Perspective, Egmont Group on Financial Intelligence Units. ([Egmont Group Set of Indicators for Corruption Related Cases From the FIUs' erspective](#))

[Verotus: EU:n luettelo yhteistyöhaluttomista lainkäyttöalueista - Consilium \(europa.eu\)](#)